

اشرف پهلوي و کودتاي 28 مرداد 1332

نیلوفر کسري

پس از وقایع 30 تیر 1331ش اشرف که از تردید امریکائیان در مورد مصدق و نهضت ملي نفت ایران آگاه شده بود، تصمیم به جلب نظر آنان در نابودی دولت مصدق گرفت. به ویژه آنکه پس از انتخابات آیزنهاور به ریاست جمهوری امریکا مسئله خطر کمونیسم بیش از پیش مطرح شده بود. اشرف با تماس گرفتن با امریکائیان و دادن اطلاعات دروغین و وعده های مختلف میخواست اعتماد آنان را جلب کند اما تلاشهای اشرف در این زمان به جایی نرسید و او بار دیگر راهی پاریس شد. (1) در تابستان همان سال ناگهان اقدامات اشرف مؤثر واقع شد و طی تماس با دو امریکایی و ملاقات با آنان اشرف از تصمیم دولت امریکا جهت سرنگونی دولت مصدق مطلع شد. (2)

بدین ترتیب در تابستان سال 1332 اشرف در کازینوی دوویل با دو مرد یکی انگلیسی و دیگری امریکایی ملاقات نمود و از او خواسته شد تا جهت حمایت برادرش در تاج و تخت در 3 مرداد 1332 به تهران رفته پیغام و پاکت آنان را به او بدهد. (3) اشرف با تعجب به آنها گفت که ورود او به ایران ممنوع است و با مخالفت مصدق و مطبوعات هوادار او روبه رو خواهد شد اما امریکائیان از او خواستند که مخفیانه و بدون اطلاع به ایران برود. (4)

اشرف در روز 25 ژوئیه (3 مرداد) همچون يك مسافر عادي با پرواز تجاري به تهران رفت. اما به محض ورود شناخته شد و ورود او به ایران با واکنش شدید دولت و دربار روبه رو شد و حتی شاه از دیدار او خودداری کرد. بهانه ورود اشرف به ایران تهیه مخارج بستری شدن پسرش بود اما در باطن حامل خبر و بسته‌ای محرمانه بود که می‌بایست شخصاً به برادر برساند. پس از تلاشهای زیاد اشرف به واسطه نامه ای که توسط سلیمان بهبودی به برادر فرستاد، موفق به ملاقات با محمدرضا در 7 مرداد 1332 شد. ملاقات در ابتدا حالتی تند و پرخاشگرانه داشت اما در آخر با لحنی آشتی جویانه به اتمام رسید و اشرف پاکت را به دست برادر داد. اشرف روز بعد از این ملاقات در 8 مرداد با هواپیما راهی اروپا شد و دقیقاً 9 روز بعد عملیات آژاکس که عبارت بود از يك سلسله عملیات نظامی جهت بازگرداندن قهری محمدرضا شاه به تخت سلطنت آغاز گشت. این عملیات که توسط نظامیان ایرانی انجام شد برای امریکائیان بیش از 60 هزار دلار مخارج دربرداشت و باعث سقوط دولت مصدق گردید.

پس از کودتاي 28 مرداد 1332 دوره طلایی حکمرانی اشرف پهلوي آغاز شد و او از وزنه های قدرت و از طرفداران مهم امریکا در ایران شد.

1- اشرف به دلیل کارشکنی و دخالت در امور سیاسی به خواست دکتر مصدق به پاریس تبعید شد.

2- اشرف پهلوي، من و برادرم. ص 244

3- گازیوروسکی. کودتاي 28 مرداد. ص 34.

4- اسناد سازمان سیا. ص 100